

Vergaderjaar 2003–2004

29 540

Jaarverslagen over het jaar 2003

Nr. 90

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 14 juni 2004

De vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport¹ heeft over het rapport van de Algemene Rekenkamer bij het jaarverslag 2003 van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (kamerstuk 29 540, nr. 35) de navolgende vragen ter beantwoording aan de regering voorgelegd.

Deze vragen, alsmede de daarop op 11 juni 2004 gegeven antwoorden, zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Blok

De griffier van de commissie,
Teunissen

¹ Samenstelling:

Van der Vlies (SGP), Kalsbeek (PvdA), Rijpstra (VVD), Lambrechts (D66), Buijs (CDA), Atsma (CDA), Arib (PvdA), Halsema (GL), Kant (SP), Blok (VVD), voorzitter, Smits (PvdA), Örgü (VVD), Verbeet (PvdA), Van Oerle-van der Horst (CDA), ondervoorzitter, Vergeer (SP), Vietsch (CDA), Tonkens (GL), Joldersma (CDA), Van Heteren (PvdA), Smilde (CDA), Nawijn (LPF), Van Dijken (PvdA), Timmer (PvdA), Van Miltenburg (VVD), Hermans (LPF), Schippers (VVD), en Omtzigt (CDA).

Plv. leden: Rouvoet (CU), Verdaas (PvdA), Griffith (VVD), Bakker (D66), Ferrier (CDA), Çörüz (CDA), Blom (PvdA), Vendrik (GL), Gerkens (SP), Veenendaal (VVD), Van Nieuwenhoven (PvdA), Weekers (VVD), Tjon-A-Ten (PvdA), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), De Ruiter (SP), Ormel (CDA), Van Gent (GL), Koomen (CDA), Waalkens (PvdA), Mosterd (CDA), Varela (LPF), Bussemaker (PvdA), Heemskerk (PvdA), Oplaat (VVD), Kraneveldt (LPF), Hirsi Ali (VVD) en Eski (CDA).

1

Als gevolg van afspraken in regeerakkoord zijn gemaakt kreeg het ministerie van VWS een drietal taakstellingen, namelijk een efficiency-taakstelling, een volumetaakstelling en een taakstelling inhuur externen. Kan de regering inzicht geven in de wijze waarop deze taakstellingen vorm krijgen in de praktijk?

Voor zowel de volume- als de efficiencytaakstellingen die bij het Strategisch Akkoord als bij het Hoofdlijnenakkoord zijn opgelegd heeft VWS een taakstellingsrapport opgesteld. In het rapport dat is opgesteld naar aanleiding van het Strategisch Akkoord zijn taakstellingen opgelegd aan de verschillende departementsonderdelen waarbij de mate van beleidsdrukte het uitgangspunt was. Ieder onderdeel heeft vervolgens een volume- en efficiencyplan opgesteld waaruit de wijze van invulling van de taakstellingen blijkt: welke taken gaat men bijvoorbeeld minder of niet meer doen of gaat men juist anders doen. In het taakstellingsrapport dat VWS in het kader van het Hoofdlijnenakkoord heeft opgesteld blijkt dat het primaire proces zoveel als mogelijk wordt ontzien. Zo is een reductie in fte voorzien bij de facilitaire diensten en bij de bureaus voor managementondersteuning en is het de verwachting dat het herziene subsidiebeleid en de stelselherziening aanleiding zullen zijn voor een vermindering van taken en daarmee van fte. Daarnaast wordt een aanzienlijk deel van de volume- en efficiencytaakstelling gerealiseerd door verdergaande versoberingen. Om invulling te geven aan de taakstellingen op de inhuur van externen heeft VWS per 1 november 2003 het Bureau Inhuur Externen opgericht. Dit bureau richt zich op verbeteringen in het inhuurproces en ziet toe op de realisatie van de taakstellingen uit het Strategisch Akkoord en het Hoofdlijnenakkoord. Richtlijn is dat elke inhuuropdracht met een geraamd bedrag boven de € 25 000,- door het bureau op nut, noodzaak, doelmatigheid en efficiency wordt getoetst. Daarnaast geeft het bureau advies over tarieven, te declareren uren, geschikte adviesbureaus, het beoordelen van offertes, professioneel opdrachtgeverschap, e.d.

2

Welke concrete stappen worden gezet om te komen tot een VBTB-conforme begroting en jaarverslag? Kan de toezegging dat wordt ingezet op een verdere verdieping van de VBTB-aspecten worden geconcretiseerd (indicatoren, streefwaarden)?

De opmerkingen van de Algemene Rekenkamer hebben betrekking op de begroting 2003 en in het verlengde daarvan op het jaarverslag 2003. Met de integratie van de begroting en de Zorgnota in de begroting 2004 heeft echter een verdere verbetering plaatsgevonden op het VBTB-gebied. Zoals in de begroting 2004 is aangegeven zijn doelstellingen opnieuw geformuleerd en zijn verantwoordelijkheden aangescherpt. Verder is het aantal streefwaarden in de begroting 2004 toegenomen. Daarmee wordt al gedeeltelijk tegemoet gekomen aan de opmerkingen van de Algemene Rekenkamer op de begroting 2003 (die vergelijkbaar zijn met de opmerkingen bij het Jaarverslag 2003). Het voornemen is om de VBTB-aspecten verder te verdiepen. Daarbij wordt prioriteit gegeven aan de integratie van de suppletore wetten met de zorgbrieven voor het begrotingsjaar 2004 (en volgende jaren) en de integratie van het Jaarverslag en het Jaarbeeld Zorg in het geïntegreerde document Jaarverslag 2004. Voorts is een traject gestart om voor specifieke artikelen het VBTB-gehalte te verbeteren. Daarbij wordt vooral ingegaan op meer en betere indicatoren en streefwaarden.

3

Welke verklaring wordt geboden voor de door de Algemene Rekenkamer (ARK) geconstateerde onordelijke administratie en financieel beheer bij

het agentschap NVI? Waarop is de verwachting gebaseerd dat het NVI het beheer in 2004 op orde heeft?

De overgang naar het baten- en lastenstelsel is gepaard gegaan met een ingewikkelde scheiding tussen het RIVM en het NVI. Daarbij was het soms onduidelijk welke kosten en opbrengsten ten laste respectievelijk ten gunste van het NVI kwamen. Ook is de waardering van de activa en passiva op de balans pas in een laat stadium van het verantwoordings-traject definitief vastgesteld. Begin 2004 zijn er concrete maatregelen genomen, welke moeten leiden tot een ordelijke administratie en financieel beheer. Er is een werkgroep financieel beheer NVI opgestart, waarin behalve vertegenwoordigers van het NVI ook vertegenwoordigers van het kerndepartement (beleid, financiële staf en Auditdienst) zitting hebben. In een opgesteld plan van aanpak zijn verschillende verbeteractiviteiten gedefinieerd, welke door de werkgroep tot uitvoering worden gebracht. Onderwerpen zijn onder meer: kostprijs- en tariefmodel en de daaraan gekoppelde herverdeling van budgetten, sturingsrelatie met opdrachtgever en opdrachtnemer, rapportages, middelenbeheer. In het plan van aanpak zijn tijdschema's aan de verschillende onderwerpen gehangen. De werkgroep legt verantwoording af aan de stuurgroep agentschapvorming NVI. De Auditdienst brengt twee tussentijdse rapportages uit.

4

Welke concrete stappen zijn gezet om het financieel beheer bij het NVI te verbeteren?

Zie het antwoord op vraag 3.

5

Kan de regering inzage geven in het beleid ten aanzien van het inhuren van externen? Hoe wordt er in de praktijk met een dergelijke taakstelling omgegaan?

Zie het antwoord op vraag 1.

6

De ARK stelt vast dat het jaarverslag en begroting van VWS nog heel vaak niet voldoet aan een volwaardige verantwoording volgens VBTB-conformiteit. Wat is hiervan de oorzaak en op welke manier gaat de regering dit verbeteren?

Zie het antwoord op vraag 2.

7

Wat vindt de regering van de conclusie van de ARK dat in 2003 – net als in 2002 – nog sprake was van ernstige onvolkomenheden bij de uitvoering van het subsidiebeleid? Hoe kan het dat ondanks vele maatregelen het subsidiebeheer in 2003 nog steeds wordt beoordeeld als «niet op orde» en de uitvoering als een «ernstige onvolkomenheid»? Wat is het concrete effect van deze maatregelen geweest? Welke bijdrage aan dit oordeel wordt veroorzaakt door het schrappen van vele subsidies in de begroting voor 2004? Hoe gaat de regering dit aanpakken zonder dat het leidt tot meer bureaucratie?

In mijn bestuurlijke reactie heb ik aangegeven, dat de onvolkomenheden in het subsidiebeheer de hoogste aandacht verdienen. Het duurt enige tijd om effecten waar te nemen van de genomen maatregelen in 2003 (het oordeel van de AR over het subsidiebeheer 2002 kwam bijvoorbeeld pas in mei naar buiten en toen was een groot deel van de subsidies voor 2003 al verleend). Concreet merkbaar is de verbeterde dossiervorming die heeft

bijgedragen aan de ordelijkheid en controleerbaarheid van het subsidie-beheer. Het doorlichten van alle structurele subsidierelaties heeft grote waardering geooft bij de AR. Vanuit inhoudelijke motieven zijn enkele instellingssubsidies met ingang van 2004 beëindigd. Over het nieuwe subsidiebeleid van VWS zal ik binnenkort een brief aan de Tweede Kamer zenden.

8

Hoe is het gesteld met de aandacht voor doelmatige en efficiënte inkoop op het ministerie van VWS, waar dit ten aanzien van zorginkoop zo belangrijk wordt geacht?

Opmerkingen in het rapport van de Algemene Rekenkamer en bevindingen van de Auditdienst van VWS hebben geleid tot inrichting van een bureau inhuur externen (zie antwoord op vraag 5), een doorlichting van het inkoopproces en een operational audit naar het contractbeheer. In de aanbevelingen uit deze laatste twee trajecten wordt een herbezinning op decentrale- en centrale bevoegdheden in het inkoopproces voorgesteld. Tevens wordt aanbevolen om met behulp van een contractenregister informatie over inkopen beter bij te houden en te ontsluiten voor het hele departement. Deze aanbevelingen worden in de loop van 2004 ingevoerd.

9

Wat zijn de uitvoeringskosten van de eigenbijdrage jeugdhulpverlening, en hoe staat deze in verhouding tot de baten?

Ik kan u geen inzicht geven in de hoogte van de geïnde eigen bijdragen jeugdhulpverlening (baten) en de uitvoeringskosten die met de inning gepaard gaan, omdat de jeugdzorginstellingen zelf zorgdragen voor de inning van de eigen (van de jeugdigen zelf) bijdrage jeugdhulpverlening. Naast de inning van de eigen bijdrage jeugdhulpverlening dienen ouders een onderhoudsbijdrage – de zogenaamde ouderbijdrage jeugdhulpverlening – te betalen voor hun kinderen, die in een jeugdzorginstelling verblijven. De ouderbijdragen worden geïnd door het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO), die deze per kwartaal afdraagt aan het Ministerie van VWS. De hoogte van de door het LBIO over 2003 afgedragen ouderbijdragen jeugdhulpverlening (baten) is € 4,2 miljoen. De kosten die gepaard gaan met de inning van de ouderbijdragen jeugdhulpverlening door het LBIO over 2003 bedroegen ruim € 0,9 miljoen. De kosten per geïnde euro bedragen derhalve ruim € 0,21.

10

Welke concrete maatregelen worden genomen om de informatiebeveiliging te verbeteren? Welke doelen worden daarbij gesteld en welk tijdspad wordt gehanteerd?

Het Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst voor VWS is uitgewerkt in een Beleidsdocument Informatiebeveiliging en Bescherming Persoonsgegevens dat in 2002 is vastgesteld. De implementatie van dit beleidsdocument binnen het kerndepartement wordt in 2004 eerst uitgewerkt bij de directies binnen de portefeuille van de DG Volksgezondheid en daarna bij de overige onderdelen van het kernministerie. Dit najaar zullen de informatiebeveiligingsplannen voor de DGV-directies gereed zijn. De uiteindelijke doelstelling van de implementatie is: het inrichten van een duurzaam stelsel van beveiligingsmaatregelen in de organisatie en de informatietechnologie, gericht op een adequate beheersing van de risico's en derhalve een bijdrage te leveren aan de continuïteit van de bedrijfsvoeringfunctie (met het oog op het realiseren van beleidsdoelstellingen of het afleggen van verantwoording). Een ander doel van

de implementatie is: het laten zien dat de organisatie voldoet aan de eisen die worden gesteld door diverse partijen uit het maatschappelijk verkeer.

11

Wat is het oordeel van de regering ten aanzien van de ontwikkeling in (ernstige) onvolkomenheden? Kan per onderdeel worden aangegeven welke concrete maatregelen genomen worden die ertoe zullen leiden dat volgend jaar de onvolkomenheden zijn opgelost? Ligt het in de lijn der verwachting dat dit gaat lukken? Zo nee, waarom niet? Is daar een garantie voor te geven, en zo neen waarom niet?

Mede naar aanleiding van opmerkingen van de Algemene Rekenkamer in het Rapport bij het Jaarverslag 2002 zijn er in 2003 veel maatregelen getroffen om de bedrijfsvoering binnen VWS te verbeteren. Zoals de AR zelf ook constateert, zullen deze maatregelen pas vanaf 2004 duidelijke resultaten gaan geven. Het overzicht op pagina 37 van het RJV 2003 laat deze ontwikkeling daarom nog niet zien. Ik ben van mening dat de bedrijfsvoering, ondanks dat dit nog niet in het overzicht naar voren komt, in 2003 vooruitgang heeft geboekt.

Ter verbetering van de bedrijfsvoering in het algemeen is een meerjarige agenda opgesteld: Bedrijfsvoeringsagenda 2004 – 2007. Hieronder zal ik verder ingaan op de onderwerpen uit het overzicht op pagina 37 van het rapport.

Subsidies

Ter verbetering van het subsidiebeheer zijn vorig jaar al maatregelen genomen, waaronder een verbeterde interne controle bij de dienst Financieel en Personeel Beheer en is er gestart met de actualisatie en optimalisatie van de procesbeschrijvingen, waaruit ook verbeteringen voor het subsidieproces naar voren komen. Over de vernieuwingen in het subsidiebeleid en daaraan gekoppeld het subsidiebeheer, zal ik de Kamer dit voorjaar door middel van een brief verder informeren.

Jeugdhulpverlening: ouderbijdragen

Hiervoor verwijs ik naar het antwoord op vraag 1 van de vragen over het Jaarverslag 2003.

Tijdelijke regeling vroegsignalering

De afrekening van de uitkeringen over de jaren 2001 en 2001 zal in 2004 plaatsvinden, waarmee 2004 het laatste jaar is waarin dit onderwerp aan de orde is.

Contractbeheer/inkopen

Het Bureau inhuur externen vervult een belangrijke rol in de doelmatige besteding van middelen en verhoging van de kwaliteit. Daarnaast zal bij een aantal directies een richtlijn contractbeheer getest worden, waarna de Auditdienst een audit zal uitvoeren. De uitkomsten hiervan zijn bepalend voor de verdere implementatie van de richtlijn. Tot slot komen in juni de resultaten van het project actualisatie en optimalisatie van het inkoopproces beschikbaar.

Informatiebeveiliging

Hiervoor verwijs ik naar het antwoord op vraag 10.

Administraties

De genomen maatregelen hebben betrekking op verbeteringen in het verplichtingenbeheer en debiteuren- crediteurenadministratie. Zo is het vastleggen van verplichtingen aan strengere regels gebonden en zijn er verbeteringen aangebracht in het proces om facturen sneller te betalen.

Materieel beheer kernministerie

Het uitvoeringsbesluit materieel beheer is vastgesteld. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de opmerkingen van de AR over de onduidelijke taakverdeling van het beheer en de registratie tussen de Facilitaire Dienst en de decentrale beheerders.

(Tijdelijke) agentschappen i.o./NVI

Hiervoor verwijs ik naar het antwoord op vraag 4.

De genomen maatregelen moeten bijdragen aan een wezenlijke verbetering van de bedrijfsvoering. Net als de AR zie ik de positieve ontwikkelingen in 2003, waarbij het in de lijn der verwachting ligt dat de geconstateerde onvolkomenheden volgend jaar grotendeels opgelost zullen zijn. Hierbij moet aangetekend worden dat sommige maatregelen op het gebied van subsidiebeheer, hun effecten over meerdere jaren vrijgeven. Garanties voor volledige oplossing van de onvolkomenheden volgend jaar zijn dan ook niet te geven.

12

Waarom is de regering van oordeel dat het geformuleerde nieuwe subsidiebeleid de ernstige onvolkomenheden zal voorkomen?

Eén van de oorzaken van de ernstige onvolkomenheden is het ontbreken van een VWS-breed subsidiebeleid. Naarmate het antwoord op de vraag «Wat willen we bereiken met subsidiëren?» beter is te geven, kan ook het subsidiebeheer beter worden uitgevoerd. Met het formuleren van het nieuwe subsidiebeleid, waarin ook het interne proces rond subsidieverlening en -beheer wordt aangescherpt, zullen dergelijke onvolkomenheden minder voorkomen. Volledigheidshalve verwijs ik u naar de brief over het nieuwe subsidiebeleid van VWS die ik binnenkort aan de Tweede Kamer zal zenden.

13

Is de regering het eens met de stelling dat het voorkomen van ernstige onvolkomenheden niet zozeer gelegen is in het verstrekken van minder subsidies, maar veeleer in het op de juiste manier verstrekken van subsidies? Zo nee, waarom niet?

Ja, overigens zijn heldere beleidsmatige keuzes de eerste stap bij het op de juiste manier verstrekken van subsidies. Uit oogpunt van doelmatigheid dient bovendien versnippering en overlap voorkomen te worden, dit kan leiden tot minder subsidies.